

je tako, pokazalo se je že. Mej Kresnicami, Hotičem in Litijo je Sava ljudem odnesla skoro vse travnike (tako je!) in tudi občinsko pot tako podkopala, da se je moral na njej ustaviti promet, in so torej nekatera sela popolnoma odločena od prometa z vnanjim svetom. Ljudje v tem kraju so zadnji čas poslali visoki vladi peticijo, da dá napraviti potrebne varstvene zgradbe, in to peticijo jaz najtopleje priporočam vladi, da se blagovoljno ozira na njo.

IV. Osuševanje Ljubljanskega močvirja.

Sedaj prehajam na najvažnejši predmet, to je, k osuševanju Ljubljanskega močvirja. Častita gospoda moja! Pač Vam ni treba šele razkladati, kakega pomena bi bilo, če bi se pridobilo 16.000 hektarov zemlje v bližini deželnega glavnega mesta za kmetijstvo. Zaradi tega pa niso le domači, temveč tudi vladni krogi obračali posebno pozornost popolnemu osuševanju Ljubljanskega močvirja. Zaradi pičlega časa nočem navajati, kaj se je v tem oziru storilo za časa Marije Terezije in Franca I. s tem, da se je napravil Zornov jarek in Gruberjev kanal, temveč hočem le omeniti, kaj se je storilo poslednja desetletja.

Že 1857. leta se je izdelal načrt za osuševanje močvirja, in ministerstvo notranjih reči ga je 1860. l. poskusilo izvršiti, pa ga ni izvelo do konca. Reka Ljubljanica in Gruberjev kanal sta se zares poglobila. Ko je pa podjetnik hotel poglobiti še Zornov jarek, pokazale so se take težave, da se je morala razrušiti stavbena pogodba, ki se je bila sklenila z njim. Da se v bodoče preprečijo taki dogodki, naprosil je glavni odbor za osuševanje močvirja 1879. leta vlado, da skliče enketo, ki se bode posvetovala o osuševanju močvirja.

Ta enketa se je sešla 1880. leta, in udeležili so se je odlični strokovnjaki, katerih znanje slovi po Evropi. Omenjamo le avtorizovanega civilnega inženjerja Podhayskega z Dunaja, dr. Vincentinija iz Trsta, Cesara Salvinija iz Milana in stavbenega nadsvetnika Podhayskega z Dunaja.

Enketa je natančno ogledala močvirje, potem pa temeljito pretresavala vprašanja, ki se tičejo osuševanja močvirja, na pr. vzroke povodnji, osuševanje in obdelovanje močvirja itd., in naposled je inženjer Podhayski izdelal projekt v dveh alternativah, za kar se mu je iz zaklada za osuševanje močvirja plačalo 21.000 gld., tako da pripravljalna dela s troški za enketo iznašajo 26.000 gld.

Ta alternativni načrt predelal je pozneje inženjer Podhayski sam, in tako premenjenega je potrdila tudi enketa. Priporočati je, da se ta predelani načrt izvrši, ker se s tem prihrani 252.800 gld.

Zastran tega, kdaj naj se delo začne, izrekla se je enketa, da je nujno priporočati, da se osuševalna, oziroma zagrajevalna dela začno, kakor hitro je mogoče, ker močvirju vedno prete povodnji. Izrekla se je pa tudi,

da naj se vse delo enotno izvrši in da ni svetovati, da bi se osamični deli izvršili neodvisno od skupnega dela.

Deželni zbor kranjski je sklenil 1889. leta postaviti o izvršitvi Po hayskega načrta. Če tudi je enketa nujno priporočala, da se dela hitro začno, če se tudi povodnji na Ljubljanskem močvirju leto za letom ponavljajo in se vedno pogostejša in večja (Poslanec Šuklje: Napravljajo vedno večjo škodo!), če tudi se prebivalci, poškodovani po povodnjih, morajo leto za letom podpirati, če tudi bi bilo osuševanje močvirja največje važnosti za zdravstvene razmere v Ljubljani (tako je! na desnici), vendar postava, katero je sklenil deželni zbor kranjski, še sedaj čaka rešitve in je bode še čakala, če se bode osuševanje presojevalo z onega stališča, na katerem je, upam vsaj, jedino poročevalec poljedelskega ministerstva. Po naši deželni postavi je za izvršitev načrta treba posebne postave, v kateri bi se dovolil za podjetje, proračunjeno na 1.400.000 gld., državni donesek, druge olajšave, kakor oprostitev pristojbin in kolkov i. t. d. Vlada pa hoče, da bi stvar prevzel melioracijski zaklad. Če tudi se melioracijski zaklad s predlogo, ki se nam je predložila, povekša s pol milijona na tri četrti milijona, vendar mislim, da se omenjeno podjetje da izvršiti le s posebno postavo. S tem bodi opravičeno, da o tej stvari govorim tukaj, ne pa pri melioracijskem zakladu.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Domače dežele.

Mladočehi. Mnogi so se nadejali, da se naposled vendar le nekako sporazumejo Mladočehi, konservativci in Poljaki ter da se bode dala napraviti spet stara državnozborna večina. Kakor pa je danes iz merodajnih poljskih listov razvideti, postalo je tako sporazumljenje skoraj nemogoče. Najbolj pa je je onemogočil shod Mladočehov, ki je bil v Plznji minole dni. Na tem shodu je baje dr. Herold povedal, da se mladočeški klub popolnoma strinja z dr. Vašatyjem in njegovimi nazori glede vnanje avstro-ogrske politike ter da so bile dr. Heroldove in Tilšerjeve izjave v državnem zboru le navidezne ter posledica neke skrivne klubove taktike. Vsaka glava ima svojo pamet, in mladočeške glave imajo najbrže tudi svojo. Nam se zdi le to neumevno, kako so se Mladočehi prepričali, da se bode dalo za češki narod le takrat kaj doseči, kadar pride do vlade spet nemška levica. Še neumevnejša nam je pa njih hipna taktika. Saj vendar ni državni zbor za to, da se v njem „slepe miši love“. In zakaj ni hotel dr. Herold svojega in mladočeškega kluba stališča zagovarjati v bodočih delegacijah?

V ogrskem državnem zboru je interpeloval poslanec Gabriel Ugron ministerskega predsednika zaradi znanih demonstracij na Reki. Pri tej priliki je pa jako razžaljivo govoril o stotniku 79. pešpolka Uzelcu. Zato je

prišel pa minule dni stotnik Uzelac v Budimpešto zahtevati zadoščenja od Ugrona. Zadoščenja pa ni dobil, ker se izgovarja Ugron, da zadenejo le tedaj njegove opazke Uzelca, ako je res, kar se bere v uradnem poročilu policijskega komisarja Reškega.

Sicer je pa provzročila ta stvar mnogo pozornosti, ter se je začelo pretresovati vprašanje, do kje naj sega imuniteta poslancev za slučaj razžaljenja izvenparlamentnih oseb.

Vsled teh dogodkov je izstopil poveljnik 79. pešpolka grofa Jelačića iz „Casino patriotico“ in pa iz jahalnega Reškega kluba.

V Budimpešti mislijo zidati novo nemško gledališče, in je municipij uže v to privolil. Pogumni državni poslanec Gabrijel Ugron je pa interpeloval ministerskega predsednika ter ga vprašal, ali ne misli preprečiti tega izdajskega podjetja. Se hočemo li mi Slovani učiti strpljivosti od Ogrov? Kaže, da bi bilo prav.

Mnogo se govori, da bode odstopil honvedski minister baron Fejerváry, ker se ne ujema z mnenjem, da ne bi moral poslanec Ugron dati zadoščenja stotniku Uzelcu in pa sploh zaradi armado žalečih opazk poslanca Beöthy-a. Ta vročekrvni madjar je pri utemeljevanji svoje interpelacije, ki jo je stavil glede imunitete državnih poslancev, posebno ostudno napadal bivšega barona Jelačića. Morebiti zato, ker je rešil leta 1848. našo državo ter ukrotil s svojimi rojaki Hrvati madjarske puntarje. Znamenito je pa to, da ni temu grozovitemu „teremtete“ nobeden ugovarjal niti izmed ministrov niti izmed poslancev.

Vnanje države.

Rumunija. — Trgovske razmere med Avstro-Ogrsko in Rumunijo postajajo čim dalje povoljnejše ter se je nadejati, da se bode vendar le sklenila trgovska pogodba med tem dvema državama. V interesu naše industrije bi bilo želeči, da se to brž ko mogoče zgodi.

Rusko. — Dne 23. t. m. je priplul oddelek francoskega brodovja v Kronstadt, kjer je bilo prav slovesno vzprejeto. Pri banketu, ki ga je priredil dne 24 t. m. francoski poslanik na čast častnikom francoskega brodovja, bil je tudi ruski generalni admiral veliki knez Aleksij. Francoski poslanik Laboye je napil ruskemu carju, veliki knez Aleksij pa predsedniku republike Carnotu in pa hrabremu brodovju francoskemu.

Angleški list „Times“ piše ob tej priliki, da je rusko-francoska zveza sicer močna, vendar pa ne taka, da bi si upali državniki teh dveh velesil začeti vojsko.

Ruski dver je počastil s svojim obiskom dne 25. t. m. francosko brodovje. Isti dan je bil banket na carski jahti „Deržava“, dne 28. t. m. pa v Petrovem dvorci

na čast francoskemu brodovju. Z obiskom kakor tudi z vzprejemom francoskega brodovja se bavi danes vse evropsko časopisje. Večina časopisov trdi, da zdaj še gotovo ne skleneta javne formalne zveze Rusija in Francija. Nekateri ruski listi pišejo, da poplačuje rusko brodovje francoskemu z izvenrednim vzprejemom le stari dolg za mnogobrojne prijazne vzprejeme ob različnih prilikah po francoskih lukah.

Turčija. — Črna Gora nima miru pred Albanci, ki vedno nadlegujejo njene prebivalce z napadi, z ropanjem in tatvino. Turška vlada sicer vedno obeta na pritožbe Črnogorske vlade, da bode ostro kaznovala krivce ter pazila, da se ne bodo ponavljale take reči. Ali kaj pomaga, ko se v Albaniji nihče ne zmeni za turške vlade povelja. Sicer pa je po vsej Turčiji tak nered, da o javni varnosti skoro govoriti ni. To kaže, da ne more biti daleč konec Turčije, in v ta namen se baje snuje zveza balkanskih držav.

Angleška. — Pri dineju v Mansion-House je rekel Salisbury, da ne pozna nobenega časa, ko bi vnanja politika imela manj ovir in evropska politika veči mir, kakor je sedanj. Govornik je naglašal hitri razvoj Bolgarije in Egipta. Napovedani prihod francoskega brodovja v Portsmouth je nov in pomenljiv dokaz za miroljubje Francije. Zavezniki Angleške so tisti, ki hočejo mir in sedanjo razdelitev dežel.

Narodno-gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

Ta ustanovni zaklad je bil ustanovljen povodom 40 letnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Frana Jožefa I., in 8 ustanov po 25 gld. se od leta 1889. vsako leto dne 2. decembra razdeli.

Sklep seje z dne 10. decembra 1889., kako dobiti ustanovno glavnico, oziroma vsako leto potrebni ustanovni znesek 200 gld. za „cesar Fran Jožefovo jubilejsko ustanovo“, blagovolilo je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom z dne 12. januarja 1890. l., št. 53906 potrditi in je zbornico pooblastilo, da postavlja do časa, dokler sedaj naložena ustanovna glavnica ne naraste do potrebne visočine, kar naj bi se doseglo z nadaljnimi prostovoljnimi doneski in z naraščajočimi obrestmi, — zgoraj navedeni, vsako leto potrebni ustanovni znesek 200 gld. v letne proračune.

Ker je z ozirom na navedeno vsoto še daleč oni čas, ko bo zbornica s svojim doneskom prenehala in se bo iz ustanovne glavnice same letni ustanovni znesek 200 gld. izplačeval, meni odsek, da bi izdatno pripomoglo, če bi se denar, katerega ima zbornica v blagajni, porabil v ta namen, na kateri način bi se lahko zbornični proračun za potrebni letni donesek 200 gld. v kratkem razbremenil.